

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Науково-навчальний гуманітарний інститут
Кафедра спеціально-правових дисциплін**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ПОЛІТИКА АНТИКОРУПЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ»**

за спеціальністю 081 Право _____

Спеціалізації 081 Право

Навчально-науковий гуманітарний інститут

Київ - 2019 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Кримінально-правова політика антикорупційної діяльності» складена для здобувачів вищої освіти відповідно до програми підготовки фахівців за спеціальністю 081 Право ступеню «магістр» за денною формою навчання

Розробник: д.ю.н. , с.н.с. Бусол О.Ю.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри спеціально-правових дисциплін
Протокол від 10 жовтня 2019 р.

Завідувач кафедри спеціально-правових дисциплін

1. Програма навчальної дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни: Оволодіння фаховими компетентностями, що формуються під час вивчення дисциплін «Кримінологія», «Кримінальне право», «Кримінально-виконавче право», «Судові, правоохоронні та правозахисні органи».

Метою викладання навчальної дисципліни «Кримінально-правова політика антикорупційної діяльності» є представлення цілісної системи кримінально-правової політики та основних понять антикорупційної діяльності. Ознайомлення та засвоєння основних засад сучасної антикорупційної правової парадигми та основ державної антикорупційної політики, категоріально-правової характеристики корупції, корупційного правопорушення, визначення основних принципів запобігання та протидії корупції, суб'єктів відповідальності за корупційні правопорушення, розмежування корупційних кримінальних та адміністративних правопорушень, інституційного механізму запобігання і протидії корупції. Засвоєння основ кримінально-правового регулювання, зокрема кримінально-правове заохочення, виключення та звільнення від кримінальної відповідальності щодо корупційних злочинів. Розгляд тенденцій запобігання найнебезпечнішим антикорупційним злочинам, вивчення позитивного зарубіжного досвіду антикорупційної діяльності, зокрема виміру корупції у світі, а також проблему глобалізації корупційної злочинності тощо.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Кримінально-правова політика антикорупційної діяльності» є засвоєння основоположних теоретико-методологічних постулатів сучасної кримінально-правової парадигми запобігання та протидії корупції, аналіз сучасного вітчизняного антикорупційного законодавства та особливостей правозастосовної практики з метою формування системи знань, навичок і вмій, необхідних в подальшій професійній діяльності, пов'язаній з участю у заходах щодо запобігання та протидії корупції.

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти **повинен знати:** сутність правових дефініцій «кримінально-правова політика», «кримінально-правова політика у сфері боротьби із корупційною злочинністю», «корупція», «корупційне правопорушення», «корупційний злочин», «суб'єкти протидії корупції», «антикорупційна стратегія», тощо; форми реалізації антикорупційної стратегії; основні принципи запобігання та протидії корупції; перелік суб'єктів відповідальності за корупційні правопорушення; перелік спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції; сутність суспільних відносин, що виникають у діяльності спеціальних антикорупційних органів; систему, структуру та засади організації спеціальних антикорупційних органів щодо запобігання і протидії корупції; кримінально-правове регулювання у сфері протидії корупційній злочинності; новітні тенденції розвитку суспільних відносин у сфері запобігання та протидії корупції в Україні та світі;

повинен вміти: формулювати визначення ключових правових категорій, що визначають соціально-правову природу корупції та правову природу корупційного

правопорушення; застосовувати у професійній діяльності норми чинного антикорупційного законодавства; усвідомлено використовувати набуті знання для розв'язання типових ситуацій, пов'язаних із корупцією; аналізувати та оцінювати інформацію про корупцію та корупційне діяння; здійснювати процесуальні дії, скласти відповідні процесуальні документи; адаптувати набутий досвід до змінних умов і нестандартних ситуацій, що виникають у професійній діяльності при запобіганні та протидії корупції тощо.

На вивчення навчальної дисципліни заплановано 32 години _____ кредитів ECTS.

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри спеціально-правових дисциплін, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою: kaf.spd1@gmail.com

Структура навчальної дисципліни

Розділ 1. Система кримінально-правової політики та основні поняття антикорупційної діяльності

Тема 1. Поняття та ефективність кримінально-правової політики

Тема 2. Форми реалізації антикорупційної політики

Тема 3. Система державних антикорупційних інституцій в Україні

Тема 4. Антикорупційна стратегія

Тема 5. Кримінально-правові засади боротьби з корупційними проявами на слов'янських територіях та XIV–XIX ст.

Тема 6. Поняття корупції, корупційного правопорушення, корупційного злочину. Суб'єкти протидії корупції

Розділ 2. Кримінально-правове регулювання та тенденції запобігання найнебезпечнішим антикорупційним злочинам

Тема 7. Кримінально-правова характеристика корупційних злочинів. Розмежування корупційних кримінальних та адміністративних правопорушень

Тема 8. Деофшоризація як новітня світова тенденція

Тема 9. Виявлення, розшук та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів

Тема 10. Кримінально-правова протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом та ухиленню від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів)

Розділ 3. Кримінально-правове заохочення, виключення та звільнення від кримінальної відповідальності щодо корупційних злочинів

Тема 11. Кримінально-правове заохочення в сфері протидії корупції

Тема 12. Застосування умовно-дострокового звільнення за корупційні злочини

Тема 13. Виключення для корупційних злочинів при звільненні від кримінальної відповідальності

Тема 14. Захист прав викривачів корупції

Розділ 4. Вимір корупції у світі

Тема 15. Вимірювання та оцінювання рівня корупції у світі. [Transparency International](https://www.transparency.org/).

Тема 16. Глобалізація корупції

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS -	Галузь знань 081 Право	Статус дисципліни: (обов'язкова)	
	Спеціальність 081 Право		
Кількість розділів - 4	Спеціалізація: 081 Право	Рік підготовки	
		2019-й	
Загальна кількість годин -		Семестр	
		1-й	-й
	Ступінь вищої освіти: магістр	Лекції	
		год.	год.
		Семінарські	
		год.	год.
		Практичні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		год.	год.
		Вид контролю:	
		залік	

Тематичний план навчальної дисципліни «Кримінально-правова політика антикорупційної діяльності» (1 курс, магістратура, стаціонар)

№ пор.	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)			
		Усього	Лекції	Практичне	СР
1	2	3	4	5	6
1 семестр					
Модуль №1 «Система кримінально-правової політики та основні поняття антикорупційної діяльності»					
1.1	Тема 1. Поняття та ефективність кримінально-правової політики		1	1	
1.2	Тема 2. Форми реалізації антикорупційної політики		1	1	

1.3	Тема 3. Система державних антикорупційних інституцій в Україні		1		
1.4	Тема 4. Антикорупційна стратегія		1		
1.5	Тема 5. Кримінально-правові засади боротьби з корупційними проявами на слов'янських територіях у XIV–XIX ст.		1		
1.6	Тема 6. Поняття корупції, корупційного правопорушення, корупційного злочину. Суб'єкти протидії корупції		1	1	
Усього за модулем №1			6	6	
Модуль №2 «Кримінально-правове регулювання та тенденції запобігання найнебезпечнішим антикорупційним злочинам»					
2.1	Тема 7. Кримінально-правова характеристика корупційних злочинів. Розмежування корупційних кримінальних та адміністративних правопорушень		1		
2.2	Тема 8. Деофшоризація як новітня світова тенденція.		1		
2.3	Тема 9. Виявлення, розшук та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів		1		
2.4	Тема 10. Кримінально-правова протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом та ухиленню від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів)		1	1	
Усього за модулем №2			4	4	
Модуль №3 «Кримінально-правове заохочення, виключення та звільнення від кримінальної відповідальності щодо корупційних злочинів»					
3.1	Тема 11. Кримінально-правове заохочення в сфері протидії корупції		1	1	
3.2	Тема 12. Застосування умовно-дострокового звільнення за корупційні злочини		1	1	
3.3	Тема 13. Виключення для корупційних злочинів при звільненні від кримінальної відповідальності		1	1	
3.4	Тема 14. Захист прав викривачів корупції			1	
Усього за модулем №3			3	3	
Модуль №4 «Вимір корупції у світі»					
4.1	Тема 15. Вимірювання та оцінювання рівня корупції у світі. Transparency International (Україна)		1	1	
4.2	Тема 16. Глобалізація корупції		1	1	

<i>Усього за модулем №4</i>		2	2	
<i>Усього за семестр</i>		15	15	

4. Плани семінарських та практичних занять

Тема 1. Поняття та ефективність кримінально-правової політики.

1. Напрями державної політики боротьби зі злочинністю
2. Кримінально-правова політика та її напрями.
3. Рівні кримінально-правової політики
4. Суб'єкти та учасники кримінально-правової політики.
5. Зв'язок української кримінально-правової політики з кримінальним правом
6. Предмет кримінально-правової політики
7. Завдання та принципи кримінально-правової політики
8. Методи кримінально-правової політики

Тема 2. Форми реалізації антикорупційної політики

1. Юридична відповідальність і її ознаки
2. Види юридичної відповідальності згідно з Законом України «Про запобігання корупції»
3. Відшкодування збитків, шкоди, завданих державі внаслідок вчинення корупційного правопорушення
4. Дисциплінарна відповідальність за корупцію та її види

Література для вивчення:

1. Закон України «Про запобігання корупції». 2014.
2. Фріс П.Л., Борисов В.І. Ефективність кримінально-правової політики. Вісник Асоціації кримінального права України, 2014, № 1(2). С. 1–18.
3. Фріс П. Л. Кримінально-правова політика Української держави: Теоретичні, історичні та правові проблеми : монографія. К., 2005. С. 42–48.
4. Борисов В. І. Сучасна політика держави у сфері боротьби зі злочинністю та її кримінальноправовий напрям. Право України. 2012. № 1–2. С. 232.

Тема 3. Система антикорупційних органів в Україні

1. Класифікація спеціалізованих державних антикорупційних інституцій
2. Правове регулювання та функції НАЗК
3. Правове регулювання та функції АРМА
4. Завдання та корупційні злочини, віднесені до підслідності ДБР
5. Завдання та повноваження Національного антикорупційного бюро України.

Корупційні злочини, віднесені до підслідності НАБУ

6. Завдання та повноваження Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів

7. Спеціально уповноважені суб'єкти в сфері протидії корупції за Законом України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р. № 1700-VII

8. Проблеми створення та функціонування Вищого антикорупційного суду

9. Спеціально уповноважені державні органи Європейського союзу щодо протидії корупційним злочинам

Питання:

1. Назвіть спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції, що визначені в Законі України «Про запобігання корупції»?

2. Назвіть види загальної класифікації державних антикорупційних органів. Які антикорупційні державні органи входять до кожного виду класифікації?

3. Які обмеження, визначені Законами України “Про запобігання корупції”, “Про Національну поліцію” поширюються на поліцейських?

4. Які завдання вирішує Державне бюро розслідувань і стосовно яких злочинів?

5. Чи має право складати протоколи про адміністративні правопорушення Національне агентство з питань запобігання корупції та в яких випадках?

6. Які державні антикорупційні органи відносяться до правоохоронних?

7. У структурі якого державного органу функціонує Спеціалізована антикорупційна прокуратура?

8. Який антикорупційний орган має спеціальний статус?

9. Який державний орган забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику?

10. Який орган державної влади здійснює контроль за діяльністю Національного антикорупційного бюро України?

11. Які державні органи з вироблення стратегії і тактики протидії корупції Ви знаєте?

12. Якому державному органу підпорядкована Національна рада з питань антикорупційної політики?

13. Які завдання виконує Національна рада з питань антикорупційної політики?

14. Який орган, що здійснює вироблення стратегії і тактики протидії організованої злочинності та корупції, є робочим органом при РНБО України?

15. Чи наділено спеціальним статусом Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів?

16. Які дві основні функції, виходячи з назви органу, виконує Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів?

17. Назвіть стандартні аргументи в світі на користь створення антикорупційного суду.

18. Наведіть класифікацію спеціалізованих інституцій з запобігання та протидії корупції у світі.

19. Наведіть приклади трьох держав, антикорупційні органи яких які мають найбільш яскраві та вагомні досягнення в сфері протидії корупційної злочинності.

20. На які сім причин невдач у діяльності антикорупційних інституцій вказує ОЕСР (Організація економічного співробітництва і розвитку)?

21. Які існують переваги та недоліки створення окремого органу з протидії злочинності відповідно до Глобальної програми протидії корупції?

Література для вивчення:

1. Про Державне бюро розслідувань :Закон України від 12 лист. 2015 р. № 794-VIII // Офіційний вісник України. – 2016 р. –№ 6. – с. 11.
2. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1698-VII // (Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 47, ст.2051.
3. Про прокуратуру : Закон України від 05 листопада 1991 р. № 1789- XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 53. – Ст. 793.
4. Про утворення Національного агентства з питань запобігання корупції : Постанова Кабінету міністрів України від 18 березня 2015 р. № 118 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 24. – С. 31.
5. Про Національну раду з питань антикорупційної політики : Указ Президента України від 14 жовтня 2014 р. № 808 // Офіційний вісник Президента України. – 2014. – № 41. – С. 39.
6. Про Міжвідомчий науково-дослідний центр з проблем боротьби з організованою злочинністю : Указ Президента України від 26 лютого 2007 року № 144/2007 // Офіційний вісник Президента України.
7. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів : Закон України від 10 лист. 2015 р. № 772-VIII // Відомості Верховної Ради. 2016. № 1. Ст.
8. Система органів державної влади з правоохоронними функціями в Україні: навчально-методичний посібник / О. О. Ляшко та ін.; Таврій. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського; за заг. ред. О. Ю. Бусол. Київ: ФОП Кандиба Т. П., 2019. 439 с.
9. Шатрава Сергій. Місце та особливості функціонування органів Національної поліції України в системі суб'єктів протидії корупції. Сергій Шатрава. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. С. 222–226.

Тема 4. Антикорупційна стратегія

1. Кримінологічна стратегія та її аспекти.
2. Загальнодержавна стратегія протидії злочинності
3. Види антикорупційних стратегій
4. Антикорупційна стратегія та державна програма, яка розробляється Національним агентством з питань запобігання корупції

5. Рекомендації, надані Групою держав проти корупції (GRECO) за результатами четвертого раунду оцінювання України, а також рекомендацій, наданих Україні в рамках моніторингу Стамбульського плану дій для країн Антикорупційної мережі країн ОЕСР.

Література для вивчення:

1. Бусол О. Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні у контексті сучасної

антикорупційної стратегії : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08 / Бусол Олена Юріївна. К., 2015. С. 23.

2. Про запобігання корупції : Закон України від від 14 жовтня 2014 р. № 1700 // Відомості Верховної Ради України. 2014. № 49. Ст. 2056.
3. Скулиш Є. Д. Державне бюро розслідувань як спеціально уповноважений суб'єкт у сфері протидії корупції / Є. Д. Скулиш // Право України. 2015. № 12. С. 30–36.
4. Система органів державної влади з правоохоронними функціями в Україні: навчально-методичний посібник / О. О. Іляшко та ін.; Таврій. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського; за заг. ред. О. Ю. Бусол. Київ: ФОП Кандиба Т. П., 2019. 439 с.

Тема 5. Кримінально-правові засади боротьби з корупційними проявами на слов'янських територіях у XI–XIX ст.

1. Боротьба з корупційними проявами в «Уложенні о наказаниях уголовных и исправительных»
2. Боротьба з корупційними проявами в «Своде законов Российской империи. Законы уголовные».
3. Боротьба з корупційними проявами в «Уложении о наказаниях уголовных и исправительных»

Питання:

1. Зміст кримінально-правових норм щодо корупції в «Уложенні о наказаниях уголовных и исправительных»
2. Зміст кримінально-правових норм щодо корупції в «Своде законов Российской империи. Законы уголовные»
3. Зміст кримінально-правових норм щодо корупції в «Уложении о наказаниях уголовных и исправительных»

Література для вивчення:

1. Указатель алфавитный к Уложению о наказаниях уголовных и исправительных. СПб., 1846. 312 с.
2. Свод законов Российской империи. Законы уголовные. Т. 15. СПб., 1832.
3. Уложение о наказаниях уголовных и исправительных: изд. 1845. СПб., 1845. IV, 898, XVII с.

Тема 6. Поняття корупції, корупційного правопорушення, корупційного злочину. Суб'єкти протидії корупції

1. Поняття корупції
2. Поняття корупційних злочинів та їх відмінність від поняття «корупція»
3. Суб'єкти протидії корупції

Питання:

1. Обґрунтуйте, у чому полягає різниця понять «корупція» і «корупційна злочинність»; «протидія корупційній злочинності» і «боротьба з корупцією».
2. В якому Законі України (статті) надано визначення «корупційні злочини»?
3. В якому Законі України надано визначення «корупції» та «корупційного правопорушення»?
4. Чи є суб'єктами протидії корупції українські громадяни та іноземці? Обґрунтуйте свою відповідь. Надайте перелік суб'єктів, на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII.

Література для вивчення:

1. Імплементация европейских стандартов запобігання та боротьби з корупцією в національне законодавство : навч.-метод. матеріали. Б. О. Костенко, А. В. Кухарук ; уклад. Т. А. Савченко. К. : НАДУ, 2013. 60 с. URL: http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Navch_Posybniky/e169f439-e555-40cb-bedd-c270f56cca34.pdf
2. Бусол О. Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні у сучасний період : монографія. К. : Ін Юре, 2014. 564 с.
3. Бусол О. Ю. Термінологічні проблеми визначення поняття «протидія корупційній злочинності». Поняття та категорії юридичної науки : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. До 145-річчя академіка Всеукраїнської академії наук Миколи Івановича Палієнка (1869–1937) (м. Київ, 18 листопада 2014 р.). К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2014. С. 181, 182.
4. *Мезенцева І.* Визначення предмета корупційних злочинів. Вісник Національної академії прокуратури України. 2014. № 5(38). С. 76;
5. Міжнародні правові акти та законодавство окремих країн про корупцію / [упоряд.: М. І. Камлик та ін.]. К. : Школяр, 1999. С. 5.
6. *Сімах Р.* Поняття корупційного злочину за законодавством України та Федеративної Республіки Німеччина (порівняльно-правовий аспект). Науковий часопис Національної академії прокуратури України. 2015. № 1. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/chasopys/ua/pdf/5-2015/simex.pdf>.
7. Довідковий документ про міжнародну боротьбу з корупцією : підготовлений Секретаріатом ООН, № 169/14. Каїр : ООН, 1995. 47 с.
8. *Кримінальний кодекс України* : Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25–26. Ст. 131.
9. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією: Конвенція Ради Європи від 27.01.1999 № ETS173. Відомості Верховної Ради України. 2007. № 47–48.
10. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції : Міжнародний документ від 31 жовтня 2003 р. (ратифікована із заявами Законом України від 18 жовтня 2006 р. № 251-V). Відомості Верховної Ради України. 2007. № 49. Ст. 2048.
11. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності : прийнята Резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї ООН від 15 листопада 2000 р. : Міжнародний документ від 15 листопада 2000 р. Офіційний вісник України. 2006. № 14. Ст. 340.
12. Практичні заходи боротьби з корупцією : Резолюція VIII Конгресу ООН з

попередження злочинності та поводження з правопорушниками (Гавана, 27 серпня – 07 вересня 1990 р.). Міжнародні правові акти та законодавство окремих країн про корупцію [упоряд.: М. І. Камлик та ін.]. К. : Школяр, 1999. С. 65–68.

13. *Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення національного законодавства у відповідність із стандартами Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією* : Закон України від 18 квітня 2013 р. № 221-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 10. Ст. 119.

14. *Про запобігання корупції*: Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.

15. *Про ратифікацію Цивільної конвенції про боротьбу з корупцією* : Закон України від 16 березня 2005 р. № 2476-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 16. Ст. 266.

16. Стамбульський план дій з боротьби проти корупції: узагальнені рекомендації Організації економічного співробітництва та розвитку для України від 21 січня 2004 р. № 966_001-04. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/966_001-04.

Тема 7. Кримінально-правова характеристика корупційних злочинів. Розмежування корупційних кримінальних та адміністративних правопорушень

1. Поняття корупційного злочину
2. Види корупційних злочинів, відповідно до КК України
3. Види корупційних злочинів, відповідно до КУпАП
4. Розмежування корупційних кримінальних та адміністративних правопорушень
5. Кримінально-правова характеристика корупційних злочинів,

Питання:

2. За якими критеріями розташовані норми щодо корупційних злочинів у КК України?

2. Яким законодавчим актом та в якій статті передбачена адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією?

3. В якій статті Кримінального кодексу України міститься визначення корупційного злочину?

4. Надайте повний перелік злочинів, які є корупційними, відповідно до КК України?

4. Чи є різниця між поняттями «корупційне правопорушення» і «правопорушення, пов'язане з корупцією»? Обґрунтуйте свою відповідь.

5. В яких формах, відповідно до статті 215 КПК України, здійснюється: 1) досудове розслідування злочинів; 2) кримінальних проступків?

5. Надайте кримінально-правову характеристику одному з корупційних злочинів, на вибір.

Література для вивчення:

1. Савченко А.В. Корупційні злочини (кримінально-правова характеристика) [текст] навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 168 с.

2. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією 1999 р.

3. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією 1999 р.
4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції 2003 р.
5. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9–10, № 11–12, № 13. Ст. 88.

Тема 8. Деофшоризація як новітня світова тенденція

1. Поняття деофшоризації
2. Офшори і оншори
3. Світові тенденції деофшоризації
4. Україна на шляху деофшоризації
3. Механізми деофшоризації

Питання:

1. Який державний орган в Україні здійснює функції виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів?
2. Зміст Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму». Як здійснюється фінансовий моніторинг?
3. Надайте перелік офшорів (держави), які існують у світі.
4. Умови функціонування та використання класичних офшорів.
5. Умови функціонування та використання офшорів з низьким рівнем оподаткування
6. Надате поняття оншору, та назвіть причин, за якими компанії обирають оншорні території
7. Яка організація розробляє заходи щодо формування в кожній державі режиму протидії легалізації незаконно отриманих доходів?
8. Розшифруйте аббревіатуру FATF. Які функції виконує ця організація?
9. Розкрийте сутність концепції CFC.
10. Які функції виконує ОЕСР?
11. Назвіть незаконні та недобросовісні цілі використання офшорів або іноземних компаній і правових конструкцій.
12. Назвіть законні цілі використання офшорів або іноземних компаній і правових конструкцій
13. Які, на Ваш погляд механізми деофшоризації можуть бути дієвими?

Література для вивчення:

1. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму»
2. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів : Закон України від 10 лист. 2015 р. № 772-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2016. № 1. Ст.

3. Звіт BEPS¹ «Про розмивання податкової бази та виведення прибутку з оподаткування»

Тема 9. Виявлення, розшук та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів

1. Статус та функції Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів
2. Органи з управління корупційними активами у світі
3. Організаційна структура, завдання та функції FinCEN (США)
4. Розшук коштів, отриманих злочинним шляхом як акт міжнародної правової допомоги

Питання:

1. Назвіть Міжнародний правовий акт, спрямований на проведення спільної кримінальної політики у протидії тяжким злочинам.
2. Назвіть двосторонні міжнародні договори з питань протидії злочинності, які підписала Україна, що сприяють розшуку та поверненню корупційних активів?
3. Назвіть 3 способи виконання рішення іноземного суду, та їх зміст.
4. Назвіть зарубіжні органи управління арештованим майном.
5. Які проблеми виникають при стягненні зарубіжних активів?
6. Розкрийте зміст послуги форензик-аудиту?
7. Яке стратегічне завдання стоїть перед Україною у справі розшуку корупційних активів?

Література для вивчення:

1. Європейська конвенція про видачу правопорушників (ETS 024)², Париж, 13 грудня 1957 р. та додаткові протоколи до неї 1975 р. і 1978 р.;
2. Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах, Страсбург, 20 квітня 1959 року і додатковий протокол до неї 1978 р.;
3. Європейська конвенція про нагляд за умовно засудженими або умовно звільненими правопорушниками 1964 р.;
4. Європейська конвенція про передачу провадження у кримінальних справах (ETS № 73) 1972 р.;
5. Конвенція про передачу засуджених осіб 1983 р.
6. Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом від 08 листопада 1990 р. (Страсбург)
7. Загальна декларація прав людини. Резолюція 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р..
8. Декларація основних принципів правосуддя для жертв злочину та зловживання владою від 23 листопада 1985 р. Резолюція № 40/34 Генеральної Асамблеї ООН
9. Стандартні мінімальні правила ООН щодо заходів, не пов'язаних

¹ BEPS (Base Erosion and Profit Shifting) – план дій ОЕСР щодо протидії розмиванню податкової бази та виведенню прибутку з податків.

з тюремним ув'язненням (Токійські правила). Резолюція Генеральної Асамблеї ООН 45/110 від 14 грудня 1990 р.

10. Типовий договір про видачу. Резолюція № 45/116 Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1990 р..

11. Типовий договір про взаємну допомогу в галузі кримінального правосуддя Резолюції 45/117 Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1990 р.

12. Larissa Gray, Kjetil Hansen, Pranvera Recica-Kirkbride, Linnea Mills, (2014). Few and Far: The Hard Facts on Stolen Asset Recovery. International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank and the OECD. URL: <https://www.oecd.org/dac/accountable-effective-institutions/Hard%20Facts%20Stolen%20Asset%20Recovery.pdf>.

13. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: Міжнародний документ від 31 жовтня 2003 р. (ратифікована із заявами Законом України від 18 жовтня 2006 р. № 251-V). Відомості Верховної Ради України. 2007. № 49. Ст. 2048.

14. Тіньова економіка в Україні: стан, тенденції, шляхи подолання [Текст]: аналіт. огляд / [упоряд.: С.С.Чернявський, В. А.Некрасов, А.В.Титко та ін.]. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. 152с.

15. Busol O. Yu. (2017). Problem of criminalization of transnational corruption as a crime against humanity. Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 7 груд. 2018 р.): в 2-х ч. / [редкол.: В.В.Черней, С.Д.Гусарєв, С.С.Чернявський та ін.]. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2018. Ч.2. 463с.

16. Bribery Act 2010. URL: Ministry of Justice. URL: <http://www.justice.gov.uk/publications/bribery-bill.htm/>.

17. Механізми та процедури повернення активів у США: практичний посібник для міжнародної співпраці. URL:

http://star.worldbank.org/star/sites/star/files/asset_recover_tools_and_procedures_-_us_guide_ukrainian.pdf.

18. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: Закон України від 10 лист. 2015 р. № 772-VIII. Відомості Верховної Ради. 2016. № 1.

Тема 10. Кримінально-правова протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом та ухиленню від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів)

1. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (ст.209 КК України)

2. Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму (Стаття 209)¹.

3. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) (Стаття 212).

4. Роль фінансової діяльності України на розвиток суспільства

Питання:

1. У чому полягає суспільна небезпека діяння, передбаченого ст.209 КК України?

2. В якому випадку легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, визнається вчиненою у великому розмірі?.

3. Коли легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, визнається вчиненою в особливо великому розмірі?

4. Яка сума вважається значним розміром коштів у контексті статті 212 КК України?

5. Наведіть положення статті 67 Конституції України

Література для вивчення:

1. Фінансове право : підручник / Ю. М. Жорнокуй, О. В. Кашкарьова, Т. В. Колесник та ін., за заг. ред. О. М. Бандурки та О. П. Гетманець. 2-ге вид. доп. та перероб. Харків : Екограф, 2015. 500 с.

2. Костенко Ю. О. Фінансове право України: навчальний посібник. Київ, 2009.

3. Стеблинська О.С. Кримінальне право (особлива частина): навчально-методичний посібник. К. : Ін-т крим.-викон. служби, Київ, 2014. 358 с.

4. Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом. Конвенція Ради Європи. Страсбург, 1990 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_029

5. Протидія відмиванню «брудного» майна: європейські стандарти та Кримінальний кодекс України: монографія. К.: Ваіте, 2015. 392 с.

6. Про запобігання використанню фінансової системи з метою відмивання доходів та фінансування тероризму : Директива від 26 жовтня 2005 р. : Європейський парламент ; Рада Європейського союзу. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_774.

Тема 11. Кримінально-правове заохочення в сфері протидії корупції

1. Стимулювання учасників корупційних відносин до сприяння в розкритті злочинів

2. Недоліки заохочувального припису

3. Виключення застосування ч.5 ст. 354 КК України для певних осіб

4. Системний підхід до сполучення заборонної кримінально-правової норми із нормою заохочувальною

Питання:

1. Надайте поняття заохочення та методу кримінально-правового заохочення

2. Яку мету переслідує законодавець, застосовуючи кримінально-правове заохочення?

3. У чому полягає перевага заходів заохочення, порівняно із заходами примусу?

4. В якій нормі та в якому Законі закріплено положення щодо звільнення від кримінальної відповідальності за корупційні злочини?

5. За які злочини особа, яка запропонувала, пообіцяла або надала неправомірну вигоду, звільняється від кримінальної відповідальності, відповідно до кримінального закону в Україні?

6. Назвіть недоліки заохочувального припису в КК України за корупційні злочини.

7. Для яких категорій осіб існує виключення застосування ч. 5 ст. 354 КК України?

8. Що є об'єктом заохочення та засобом заохочення в антикорупційних кримінально-правових нормах?

Література для вивчення:

1. Заохочувальні норми у кримінальному законодавстві України: теоретичні, законотворчі та правозастосовні проблеми: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. юрид. наук: спец. 12.00.08 «Кримінальне право, криміно-логія; кримінально-виконавче право». Х.: Нац. юридична академія України ім. Я. Мудрого, 2010. 39 с.
2. Голик Ю.В. Принципы поощрения в уголовном праве. Проблемы правоведения в современный период. Томск: Изд-во Томского государственного ун-та, 1990. 459 с.
3. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції, ратифіковано із заявами Законом України від 18 жовтня 2006 р. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 50. Ст. 496.
4. Основы законодательства об антикоррупционной политике: Модельный закон, принят на двадцать втором пленарном заседании Межпарламентской Ассамблеи государств-участников СНГ (Постановление № 22-15 от 15ноября 2003 г.). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/997_944/page2.
5. Якимова С.В. Заохочення в системі заходів запобігання та протидії корупції за законодавством України. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2013. № 2. С. 368–377.

Тема 12. Застосування умовно-дострокового звільнення за корупційні злочини

1. Загальні тенденції пенальної політики України та зарубіжних держав в контексті застосування умовно-дострокового звільнення за корупційні злочини

2. Норми Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» та Кримінального кодексу України щодо дострокового звільнення від відбування покарання

3. Значення умовно-дострокового звільнення від відбування покарання для держави

Питання:

1. Відповідно до якого Закону внесені зміни до Кримінального кодексу України, що обмежують застосування умовно-дострокового звільнення від відбування покарання?

2. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання може бути застосоване після фактичного відбуття засудженим яких строків, зазначених у ч. 3 ст. 81 КК України?

3. Обґрунтуйте доцільність та необхідність умовно-дострокового звільнення .

4. Чи існує пряма заборона застосування умовно-дострокового звільнення до осіб, які вчинили корупційні злочини невеликої тяжкості у КК України?

5. Засуджені за корупційні злочини середньої тяжкості мають право на умовно-

дострокове звільнення після фактичного відбуття якого строку покарання?

6. Чи існує пряма заборона застосування умовно-дострокового звільнення за тяжкі та особливо тяжкі корупційні злочини в КК України?

7. Яким чином впливає на засуджених умовно-дострокове звільнення від відбування покарання?

Література для вивчення:

1. Ткаченко Р. М. Деякі особливості кримінальної кваліфікації та відповідальності у кримінальних провадженнях про корупційні злочини. Проблеми науки кримінального права та їх вирішення у законотворчій та правозастосовній діяльності: матеріали міжн. наук.-практ. конф., 8–9 жовт. 2015 р. / редкол.: В. Я. Тацій (голов. ред.), В. І. Борисов (заст. голов. ред.) [та ін.]. Х. : Право, 2015. 528 с.

2. Горох О.П. Законодавчі обмеження щодо звільнення від покарання корупціонерів. Вісник Академії адвокатури України. 2016. Т. 13. № 1. С. 50–53.

3. Казначеева Д.В. Особливості застосування умовно-дострокового звільнення за корупційні злочини. Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції: зб. тез допов. V Міжнар. наук.-практ. конф. (31 березня 2017 р., м. Харків). Х. 2017. С. 85.

4. Про Національне антикорупційне бюро України: закон України від 14.10.2014. № 1698VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 47. Ст. 2051.

5. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25–26. – Ст. 131.

Тема 13. Виключення для корупційних злочинів при звільненні від кримінальної відповідальності

1. Поняття «корупційний злочин»

2. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим

3. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки

4. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки

5. Звільнення від відбування покарання з випробуванням

6. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким

7. Порядок застосування амністії та помилування до осіб, засуджених за вчинення корупційних злочинів

8. Порядок зняття судимості для осіб, засуджених за корупційні злочини

Питання:

1. Які злочини вважаються корупційними, відповідно до Кримінального кодексу України?

2. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким можлива після фактичного відбуття засудженим якого строку?

3. Для яких злочинів існує виключення при звільненні від відбування покарання з випробуванням?

4. Виключення для корупційних злочинів при звільненні від кримінальної відповідальності

5. Назвіть всі статті КК України, які передбачають виключення для корупційних злочинів при звільненні від кримінальної відповідальності?

6. Чи може особа бути звільнена від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям?

Література для вивчення:

1. Савченко А. В. Корупційні злочини (кримінально-правова характеристика)[текст] навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 168 с.
2. Про Національне антикорупційне бюро України: закон України від 14.10.2014. № 1698VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 47. Ст. 2051.
3. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25–26. – Ст. 131.

Тема 14. Захист прав викривачів корупції

1. Поняття викривача відповідно до [Закону України «Про запобігання корупції»](#). Умови надання статусу викривача.
2. Запобігання негативним заходам впливу з боку керівника або роботодавця
3. Заходи щодо захисту викривача
4. Витрати, пов'язані з захистом викривача

Питання:

1. На який термін особа отримує статус викривача?
2. У разі спростування наведених у повідомленні фактів, чи втрачає особа право на передбачений статтею 53 Закону України «Про запобігання корупції» захист?
3. Який існує механізм підтвердження для керівника органу факту, що працівник цього органу став викривачем і на нього поширюються гарантії, передбачені частиною третьою статті 53 Закону України «Про запобігання корупції»?
4. Чи існують особливі умови надання статусу викривача?
5. Назвіть заходи щодо захисту викривача.
6. На кого покладаються витрати для здійснення заходів щодо захисту викривачів
7. Чи можлива реалізація повноважень керівника стосовно переміщення по службі (переведення) підлеглого працівника, який є викривачем, якщо таке переміщення викликане інтересами роботи (служби) та здійснюється відповідно до положень, визначених нормативно-правовими актами, і не пов'язане з діяльністю викривача?

Література для вивчення:

1. Про запобігання корупції: Закон України від від 14 жовтня 2014 р. № 1700. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 49. Ст. 2056.
2. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України 23 грудня 1993 р. № 3782-XII. Відомості Верховної Ради України, 1994, № 11, ст.51.
3. Про забезпечення захисту інформаторів : Рекомендація Парламентської Асамблеї Ради Європи № 2073 (2015) II Офіц. веб-сайт Уповноваженого Верховної Ради з прав людини [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www.ombudsman.gov.ua/files/.../Recommendation_2.pdf.
4. Нестеренко О.В., Шостко О.Ю. Правовий захист викривачів. Х. : Права людини, 2016. 94 с. URL: <http://nocorrupt.com/content/pravovyy-zahyst-vykryvachiv>.

5. Нестеренко О. Правовий захист викривальників (whistleblowers): теоретичні аспекти та конституційна необхідність. Право України. 2014. № 12. С. 104–111.

6. Буроменський М.В., Сердюк О.В. Добросчесне інформаторство (whistle-blowing) як інструмент протидії корупції. II Бюлетень Міністерства юстиції України. 2013. № 11 (145). С. 32–40.

7. Шостко О.Ю. Правовий захист викривачів корупційних правопорушень. Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 3. С. 146–150.

Тема 15. Вимірювання та оцінювання рівня корупції у світі. [Transparency International](#)

1. Загальні відомості щодо Transparency International
2. Індекс сприйняття корупції
3. Індикатори вимірювання корупції
4. «Вимірювання» та «оцінювання» рівня корупції

Питання:

1. Назвіть статус, структуру організації Transparency International. Яка мета цієї організації?
2. Як розраховується індекс сприйняття корупції?
3. Назвіть ключові критерії для оцінювання рівня корупції.
4. В яких державах працює Transparency International?
5. Які індикатори застосовуються у світі для вимірювання корупції?
6. Чи тотожні поняття «Вимірювання» та «оцінювання» рівня корупції?

Література для вивчення:

1. Бусол О.Ю. Вплив деяких чинників боротьби з корупцією на її загальний рівень у країнах світу. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика): наук.-практ. журнал. 2010. № 22. С.182–192.

2. Lamsdorff J.G. Background Paper to the 2003 Corruption Perceptions Index. Framework Document 2003. Transparency International (TI) and University of Passau, 2003. September.

3. Фоміна М.В. Корупція: сутність, причини, методологія оцінки. Академічний огляд Донецького національного університету економіки торгівлі ім.М.Туган-Барановського. 2012. № 2(37). С.36–44.

Тема 16. Глобалізація корупційної злочинності

(мультимедійна презентація)

5. Завдання самостійної роботи

5.1. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

1. Генеза кримінально-правових засад боротьби з корупційними проявами
2. Поняття і сутність корупції
3. Корупція та її зв'язок з організованою злочинністю
4. Сутність політичної корупції, її вплив на корумпованість держави і суспільства
5. Сучасні особливості корупції в Україні
6. Фактори сприяння існуванню та поширенню корупції в Україні
7. Сутність антикорупційної державної політики
8. Міжнародно-правові акти щодо протидії корупції
9. Система державних органів і заходів, спрямованих на запобігання та протидію корупції в Україні
10. Поняття та види корупційних правопорушень за кримінальним законодавством України
11. Порівняльно-правова характеристика корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень
12. Поняття та види юридичної відповідальності за вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень
13. Загальна характеристика кримінальної відповідальності за вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень
14. Удосконалення державно-правового механізму протидії корупції
15. Сучасна зарубіжна правова парадигма запобігання та протидії корупції
16. Позитивний досвід нормативно-правового забезпечення запобігання і протидії корупції зарубіжних держав
17. Основоположні принципи функціонування антикорупційних систем європейських держав
18. Особливості антикорупційної стратегії та антикорупційного законодавства США
19. Особливості національних антикорупційних стратегій держав ЄС
20. Позитивний досвід Республіки Сінгапур у мінімізації корупції
21. Закон про хабарництво в публічних організаціях від 1889 року та Закон про запобігання корупції від 1916 року як основа британського кримінального законодавства про корупцію
22. Директива федерального уряду Німеччини по боротьбі з корупцією в федеральних органах управління»
23. Позитивний досвід Латвійської Республіки у протидії корупційної злочинності
24. Концептуальні засади діяльності служби «Тракфін» при Міністерстві економіки та фінансів Франції»
25. Процедурні та інституційні антикорупційні заходи уряду Нідерландів

26. Досвід запобігання та протидії корупції Фінляндії як держави з найвищим антикорупційним рейтингом
27. Кримінальне законодавство Японії у сфері протидії корупції».
28. Корупційні злочини, пов'язані з незаконним оберненням чужого майна на свою користь чи користь інших осіб
29. Корупційне зловживання владою чи службовим становищем як кримінальний злочин
30. Давання й одержання неправомірної вигоди як корупційні правопорушення за КК України
31. Незаконне збагачення та злочини, пов'язані з корупцією, які підслідні Національному антикорупційному бюро України
32. Окремі корупційні та пов'язані з корупцією злочини, підслідні органам Державного бюро розслідувань або Національної поліції
33. Злочини службових осіб, пов'язані з незаконним переправленням осіб через державний кордон України
34. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК)
35. Легалізація корупційних активів у США.
36. Легалізація корупційних активів у розвинутих Європейських державах.
37. Віртуальна криптовалюта як інструмент вчинення корупційних злочинів.
38. Альтернативні банківські платформи як засіб виведення активів, одержаних унаслідок учинення злочинів, пов'язаних з корупцією
39. Досвід Литовської республіки з розслідування корупційних злочинів
40. Європейська служба протидії шахрайству (OLAF).

5.1.2. Орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю

1. Напрями державної політики боротьби зі злочинністю
2. Кримінально-правова політика та її напрями.
3. Рівні кримінально-правової політики
4. Суб'єкти та учасники кримінально-правової політики.
5. Зв'язок української кримінально-правової політики з кримінальним правом
6. Предмет кримінально-правової політики
7. Завдання та принципи кримінально-правової політики
8. Методи кримінально-правової політики
9. Форми реалізації антикорупційної політики
10. Юридична відповідальність і її ознаки
11. Види юридичної відповідальності згідно з Законом України «Про запобігання корупції»

12. Відшкодування збитків, шкоди, завданих державі внаслідок вчинення корупційного правопорушення
13. Дисциплінарна відповідальність за корупцію та її види
14. Класифікація спеціалізованих державних антикорупційних інституцій
15. Правове регулювання та функції НАЗК
16. Правове регулювання та функції АРМА
17. Завдання та корупційні злочини, віднесені до підслідності ДБР
18. Завдання та повноваження Національного антикорупційного бюро України. Корупційні злочини, віднесені до підслідності НАБУ
19. Завдання та повноваження Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів
20. Спеціально уповноважені суб'єкти в сфері протидії корупції за Законом України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р. № 1700-VII
21. Проблеми створення та функціонування Вищого антикорупційного суду
22. Спеціально уповноважені державні органи Європейського союзу щодо протидії корупційним злочинам
23. Кримінологічна стратегія та її аспекти
24. Загальнодержавна стратегія протидії злочинності
25. Види антикорупційних стратегій
26. Антикорупційна стратегія та державна програма, яка розробляється Національним агентством з питань запобігання корупції
27. Рекомендації, надані Групою держав проти корупції (GRECO) за результатами четвертого раунду оцінювання України, а також рекомендацій, наданих Україні в рамках моніторингу Стамбульського плану дій для країн Антикорупційної мережі країн ОЕСР.
28. Боротьба з корупційними проявами в «Уложении о наказаниях уголовных и исправительных»
29. Боротьба з корупційними проявами в «Своде законов Российской империи. Законы уголовные».
30. Боротьба з корупційними проявами в «Уложении о наказаниях уголовных и исправительных»
31. Поняття корупційних злочинів та їх відмінність від поняття «корупція»
32. Поняття «корупція» та суб'єкти протидії корупції
33. Поняття та види корупційних злочинів, відповідно до КК України
34. Види корупційних злочинів, відповідно до КУпАП. Розмежування корупційних кримінальних та адміністративних правопорушень
35. Кримінально-правова характеристика корупційних злочинів
36. Поняття деофшоризації

37. Поняття «Офшор» і «оншор». Світові тенденції деофшоризації
38. Україна на шляху деофшоризації. Механізми деофшоризації
39. Статус та функції Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів
40. Органи з управління корупційними активами у світі
41. Організаційна структура, завдання та функції FinCEN (США)
42. Розшук коштів, отриманих злочинним шляхом як акт міжнародної правової допомоги
43. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (ст.209 КК України)
44. Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму (Стаття 209)¹ КК України.
45. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) (Стаття 212 КК України).
46. Роль фінансової діяльності України на розвиток суспільства
47. Внутрішні й міжнародні інтереси в протидії корупції
48. Оновлення антикорупційного законодавства – необхідний етап процесу реформування національної правової системи
49. Стимулювання учасників корупційних відносин до сприяння в розкритті злочинів
50. Недоліки заохочувального припису
51. Виключення застосування ч.5 ст. 354 КК України для певних осіб
52. Системний підхід до сполучення заборонної кримінально-правової норми із нормою заохочувальною
53. Загальні тенденції пенальної політики України та зарубіжних держав в контексті застосування умовно-дострокового звільнення за корупційні злочини
54. Норми Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» та Кримінального кодексу України щодо дострокового звільнення від відбування покарання за корупційні злочини
55. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим
56. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки
57. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки
58. Звільнення від відбування покарання з випробуванням
59. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким
60. Порядок застосування амністії та помилування до осіб, засуджених за вчинення корупційних злочинів

61. Порядок зняття судимості для осіб, засуджених за корупційні злочини
62. Поняття викривача відповідно до [Закону України «Про запобігання корупції»](#).
63. Умови надання статусу викривача
64. Запобігання негативним заходам впливу з боку керівника або роботодавця
65. Заходи щодо захисту викривача
66. Витрати, пов'язані з захистом викривача
67. Загальні відомості щодо Міжнародної організації Transparency International
68. Індекс сприйняття корупції
69. Індикатори вимірювання корупції
70. «Вимірювання» та «оцінювання» рівня корупції
71. Глобалізація корупційної злочинності

7. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- залік;
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;

8. Критерії та система оцінювання результатів навчання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29		F	необхідне повторне вивчення курсу

9.

I

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. ...

Мультимедійні презентації

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Система органів державної влади з правоохоронними функціями в Україні: навчально-методичний посібник / О. О. Іляшко та ін.; Таврій. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського; за заг. ред. О. Ю. Бусол. Київ: ФОП Кандиба Т. П., 2019. 439 с.
2. Кримінологія : підручник / А. М. Бабенко, О. Ю. Бусол, О. М. Костенко та ін. ; за заг. ред. Ю. В. Нікітіна, С. Ф. Денисова, Є. Л. Стрельцова.– 2-ге вид., перероб. та допов. – Харків : Право, 2018. 416 с.
3. Савченко А.В. Корупційні злочини (кримінально-правова характеристика) [текст] навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 168 с.
4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.
5. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.
6. Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією : міжнародний документ від 27 січ. 1999 р. № ETS173 (ратифіковано із заявою Законом України від 18 жовт. 2006 р. № 252-V. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2007. № 47–48.

Додаткові

1. Бусол О. Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні у сучасний період : монографія. Київ: Ін Юре, 2014. 564 с.
2. Бусол О. Ю. Роль органів внутрішніх справ та інших державних інституцій у боротьбі з організованою злочинністю: історичний аспект. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика): наук.-практ. журнал*. 2012. № 1 (27). С. 158–169.
3. Busol O. Yu. State Bureau of investigation in Ukraine within the context of criminal justice. *Напрями реформування кримінального провадження в Україні : процесуальні та криміналістичні аспекти* : матеріали VI Міжнар. науков.-практ. конф. 27 травня 2016 р. Львів : Київ. унів. права; Міжнар. центр правов. та істор.-політич. досліджень країн Центрально-Східної Європи. 2016. С. 3–5.
4. Busol O. Yu. SYSTEM OF SPECIALIZED PUBLIC ANTI-CORRUPTION INSTITUTIONS IN UKRAINE: PROBLEM OF CLASSIFICATION. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*, 2018. Том 29 (68). № 5 С. 91–96.
5. Бусол О.Ю. Стан запобігання корупції та протидії корупційній злочинності в контексті національної безпеки України. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*, 2019. Том 30 (69). № 2. С. 101–109.

6. Бусол О.Ю. Концепція існуючих корупційних можливостей. Журнал Східноєвропейського права. 2019. № 3.
7. Бусол О.Ю. Дієвість і ефективність новітньої системи запобігання корупції в Україні (Частина 1). Журнал Східноєвропейського права. 2019. № 64. URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2019/06/busol_64.pdf
8. Бусол О.Ю. Дієвість і ефективність новітньої системи запобігання корупції в Україні (Частина 2). Журнал Східноєвропейського права. 2019. № 65. URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2019/07/busol_65.pdf
9. Бусол Олена. Politscal games, або створення Державного бюро розслідувань. К.: Самміт-Книга, 2017. 232 с.
10. Бусол О. Ю. Термінологічні проблеми визначення поняття “протидія корупційній злочинності”. *Поняття та категорії юридичної науки* : матеріали V міжнар. наук.-практ. конф. До 145-річчя академіка Всеукраїнської академії наук Миколи Івановича Палієнка (1869–1937). 18 листопада 2014 р. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2014. С. 184.
11. Ли Куан Ю. Сингапурская история. Из «третьего мира» – в первый / Ли Куан Ю. – М. : МГИМО (У) МИД России, 2005. – 439 с.
12. Михайленко Д. Г. Протидія корупційним злочинам засобами кримінального права: концептуальні основи : монографія / Д. Г. Михайленко. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 582 с.
13. Романюк Б. В. Законодавство України та зарубіжних країн щодо протидії корупції. Міжнародний досвід боротьби з корупцією : монографія / Б. В. Романюк, О. Ю. Бусол. Кіровоград : «Поліграф-Сервіс». 2010. 628 с.
14. Романюк Б. В. Світовий досвід створення та функціонування інституцій з попередження та боротьби з корупцією. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2010. № 22. С. 10.
15. Скулиш Є. Антикоруptionна політика держави та її вплив на розвиток суспільства. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2011. Т. № 2. С. 22–28.
16. Скулиш Є. Державне бюро розслідувань як спеціально уповноважений суб’єкт протидії корупції. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2013. Т. №3. С. 68–72.
17. Скулиш Є. Д. Концептуальні проблеми корупції : аналіз ситуації в країнах на стадії їх трансформаційного переходу до ринкової економіки. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2007. Вип. 15. С. 60–68.
18. Шатрава С. Місце та особливості функціонування органів Національної поліції України в системі суб’єктів протидії корупції. *Visegrad Journal on Human Rights*, 2016. С. 222–226.
19. Alam M. S. Anatomy of corruption – An approach to the political-economy of underdevelopment. *American Journal of Economics and Sociology*. 1989. Vol. 48. No. 4. P. 441–456.
20. Bailey S. K. Congress: Corruption and compromise. *Journal of Politics*. 1951. Vol. 13. No. 4. P. 734–738.

21. Banfield E. C. Corruption as a feature of governmental organization. *Social of Law & Economics*. 1975. Vol. 18. No. 3. P. 587–60.
22. Alam M. S. Anatomy of corruption – An approach to the political-economy of underdevelopment / M. S. Alam // *American Journal of Economics and Sociology*. – 1989. – Vol. 48. – No. 4. – P. 441–456.
23. Anti-corruption services – good practice in Europe / Results of the Octopus Interface meeting (Strasbourg, 5–7 November 2003). – Council of Europe Publishing, 2004. – 135 p.
24. Bailey S. K. Congress: Corruption and compromise / S. K. Bailey // *Journal of Politics*. – 1951. – Vol. 13. – No. 4. – P. 734–738.
25. Banfield E. C. Corruption as a feature of governmental organization / E. C. Banfield // *Social of Law & Economics*. – 1975. – Vol. 18. – No. 3. – P. 587–605,
26. Bayley D. H. Effects of corruption in a developing nation / D. H. Bayley // *Western Political Quarterly*. – 1966. – Vol. 19. – No. 4. – P. 719–732.
27. Black B. Russian privatization and corporate governance: What went wrong? / B. Black, R. Kraakman // *Stanford Law Review*. – 2000. – Vol. 52. – No. 6. – P. 1731–1808.
28. Braibanti R. Reflections on bureaucratic corruption / R. Braibanti // *Public Administration*. – 1962. – Vol. 40. – No. 4. – P. 357–372.
29. Brooks R. C. Attempted apologies for political corruption / R. C. Brooks // *International Journal of Ethics*. – 1909. – Vol. 19. – No. 3. – P. 297–320.
30. Brooks R. C. Corruption in American politics and life / Brooks R. C. – New York : Dodd, Mead and Co, 1910.
31. Brooks R. C. Corruption in American politics and life / Brooks R. C. – [2nd ed.]. – New York : Arno Press, 1974.
32. Brooks R. C. The nature of political corruption / R. C. Brooks // *Political Science Quarterly*. – 1909. – Vol. 24. – No. 1. – P. 1–22.
33. Brunetti A. A free press is bad news for corruption / A. Brunetti, B. Weder // *Journal of Public Economics*. – 2003. – Vol. 87. – P. 1801.
34. Busol O. Yu. Corruption criminality as infringement of rights and human liberties in the sphere of public security / O. Yu. Busol // *Práva a slobody človeka a občana: mechanizmus ich implementácie a ochrany rôznych oblastiach práva: Medzinárodná vedecká konferencia (19–20 septembra 2014 r.)*. – Bratislava, Slovenská Republika, 2014. – P. 69–72.
35. Buss T. F. Privatizing the Russian economy: The Nizhny Novgorod experience / T. F. Buss, L. C. Yancer // *Environment and planning-government and policy*. – 1996. – Vol. 14. – No. 2. – P. 211–225.
36. Cadot O. Corruption as a gamble / O. Cadot // *Journal of Public Economics*. – 1987. – Vol. 33. – No. 2. – P. 223–244.
37. Corruption – a scourge to be combated but not an inevitable one [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
38. http://www.sdc.admin.ch/en/Home/Themes/Rule_of_Law_Democracy/Combating_corruption.
39. Corruption Perceptions Index [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
40. http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi/.

41. Cox G. W. Turnout and rural corruption – New-York as a test case / G. W. Cox, J. M. Kousser // *American Journal of Political Science*. – 1981. – Vol. 25. – No. 4. – P. 646–663.
1. 42. Davis C. If you take my advice... / C. Davis // *World Today*. – 1998. – Vol. 54. – No. 12. – P. 305–308.
43. Dwivedi O. P. Bureaucratic corruption in developing countries / O. P. Dwivedi // *Asian Survey*. – 1967. – Vol. 7. – No. 4. – P. 245–253.
44. Engelbert E. A. Congress: Corruption and compromise / E. A. Engelbert // *Annals of the American Academy of Political and Social Science*. – 1951. – Vol. 277. – P. 232.
45. Estrin S. The role of informal institutions in corporate governance: Brazil, Russia, India, and China compared / S. Estrin, M. Prevezer // *Asia Pacific Journal of Management*. – 2011. – Vol. 28. – No. 1. – P. 41–67.
46. Ford H. J. Municipal corruption / H. J. Ford // *Political Science Quarterly*. – 1904. – Vol. 19. – No. 4. – P. 673–686.
47. Forthcoming elections 'will be a litmus test of Ukraine's commitment to democratic principles [Электронный ресурс]. – Режим доступа :
48. http://assembly.coe.int/ASP/NewsManager/EMB_NewsManagerView.asp?ID=7981&L=2.
49. Frye T. M. Government directors and business-state relations in Russia / T. M. Frye, I. Iwasaki // *European Journal of Political Economy*. – 2011. – Vol. 27. – No. 4. – P. 642–658.
50. Haines Ch. G. Corruption in American Politics and life / Ch. L. Jones // *American Political Science Review*. – 1911. – Vol. 5. – No. 2. – P. 309–311.
51. Hellman J. Seize the State, Seize the Day: State Capture, Corruption, and Influence in Transition Economies / J. Hellman, G. Jones, and D. Kaufmann // *World Bank Policy Research Working Paper 2444*. – September 2000.
52. Hyneman Ch. S. Cogress: Corruption and compromise / Ch. S. Hyneman // *Northwestern University Law Review*. – 1952. – Vol. 47. – No. 3. – P. 411–414.
53. Jain A. K. Corruption: a review / A. K. Jain // *Journal of Economic Surveys*. – 2001. – Vol. 15. – No. 1. – P. 71.
54. Jeremy Pope. *Confronting Corruption: The Elements of a National Integrity System* / Jeremy Pope. – Berlin : Transparency International, 2000, 1. – Footnote 2.
55. Johnston M. *Syndromes of corruption: Wealth, power, and democracy* / M. Johnston. – Cambridge : Cambridge University Press, 2005. – 267 p.
56. Johnston M. The political consequences of corruption – A reassessment / M. Johnston // *Comparative Politics*. – 1986. – Vol. 18. – No. 4. – P. 459–477.
57. Jones Ch. L. Corruption in American politics and life / Ch. L. Jones // *Annals of the American Academy of Political and Social Science*. – 1911. – Vol. 7. – No. 2. – P. 310–311.
58. Jones J. W. Energy dependency, politics and corruption in the former Soviet Union: Russia's power, oligarchs' profits, and Ukraine's missing energy policy, 1995–2006 / J. W. Jones // *Post-Soviet Affairs*. – 2011. – Vol. 27. – No. 1. – P. 93–95.
59. Jowell Jeffrey. The legal control of administrative discretion / Jeffrey Jowell // *Journal of Public Law*. – 1977. – Vol. 25. – P. 193.

60. Kneen P. Political corruption in Russia and the Soviet legacy / P. Kneen // *Crime Law and Social Change*. – 2000. – Vol. 34. – No. 4. – P. 349–367.
61. Lamsdorff J. G. Background Paper to the 2003 Corruption Perceptions Index. Framework Document 2003. Transparency International (TI) and University of Passau, 2003. – September.
62. Lederman D. Accountability and corruption: political institutions matter / D. Lederman, N. V. Loayza, R. R. Soares // *Economics & Politics*. – 2005. – Vol. 17. – № 1. – P. 1.
63. Leys C. What is the problem about corruption / C. Leys // *Journal of Modern African Studies*. – 1965. – Vol. 3. – No. 2. – P. 215–230.
64. Levi M. The Preventative Control of Organised Crime in Europe: The Emerging Global Paradigm? // *International Key issues in Crime Prevention and Criminal Justice. Papers in celebration of 25 years of HEUNI*. HEUNI. – Helsinki 2006. – Publication Series. – № 50. – P. 92–105.
65. Lui F. T. A dynamic-model of corruption deterrence / F. T. Lui // *Journal of Public Economics*. – 1986. – Vol. 31. – No. 2. – P. 215–236.
66. Lyman M. D. Organized Crime / M. D. Lyman, G. W. Potter. – New York : Prentice Hall, 2000.
67. Marinova D. M. When government fails us: Trust in post-socialist civil organizations / D. M. Marinova // *Democratization*. – 2011. – Vol. 18. – No. 1. – P. 160–183.
68. Maurseth B. Norwegian companies's experiences in Russia / B. Maurseth // *Internasjonal Politikk*. – 1997. – Vol. 55. – No. 1. – P. 61–64.
69. McKittrick E. L. The study of corruption / E. L. McKittrick // *Political Science Quarterly*. – 1957. – Vol. 72. – No. 4. – P. 502–514.
70. McMullan M. A theory of corruption / M. McMullan // *Sociological Review*. – 1961. – Vol. 9. – No. 2. – P. 181–201.
71. Michels R. Corruption in American Politics and life / R. Michels // *Archiv fur Sozialwissenschaft und Sozialpolitik*. – 1912. – Vol. 34. – No. 3. – P. 974–976.
72. Mikhailov A. P. Efficient Strategies of Corruption in Slate Power Hierarchies- Proceedings of 15th IMACS World Congress'97 / Mikhailov A. P. – 1997. – 89 p.
73. Mommsen M. Oligarchy and autocracy Russia's hybrid political system / M. Mommsen // *Osteuropa*. – 2010. – Vol. 60. – No. 8. – P. 25–27.
74. Nohlen Dieter. *Worterbuch Staat und Politik*. Neuausgabe 1995 / Dieter Nohlen. – Bonn : Bundeszentrale fur politische Bildung, 1998. – 906 s.
75. Nye J. S. Corruption and political development – Cost-benefit analysis / J. S. Nye // *American Political Science Review*. – 1967. – Vol. 61. – No. 2. – P. 417–427.
76. OECD DAC Yandbook on Security System Reform: supporting security and justice [Электронный ресурс] // OESD. – 2007. – Режим доступа :
77. <http://www.oecd.org/development/incaf/38406485.pdf>.
78. Persson T. Electoral rules and corruption / T. Persson, G. Tabellini, F. Trebbi // *Journal of European Economic Association*. – 2003. – Vol. 1. – № 4. – P. 958.
79. Petrov R. The Europeanization of third country judiciaries through the application of the EU acquis: The case of Russia and Ukraine / R. Petrov, P. Kalinichenko // *International & Comparative Law Quarterly*. – 2001. – Vol. 60. – No. 325–353.

80. Puffer S. Two decades of Russian business and management research: An institutional theory perspective / S. Puffer, D. J. McCarthy // *Academy of Management Perspectives*. – 2011. – Vol. 25. – No. 2. – P. 21–36.
81. Schneider F. Shadow economies: Size, causes, and consequences / F. Schneider, D. H. Enste // *Journal of Economic Literature*. – 2000. – Vol. 38. – No. 1. – P. 77–114.
82. Scott J. C. Analysis of corruption in developing nations / J. C. Scott // *Comparative Studies in Society and History*. – 1969. – Vol. 11. – No. 3. – P. 315–341.
83. Scott J. C. Corruption, machine politics, and political change / J. C. Scott // *American Political Science Review*. – 1969b. – Vol. 63. – No. 4. – P. 1142–1158.
84. Smith G. H. Congress: Corruption and compromise / G. H. Smith // *American Political Science Review*. – 1951. – Vol. 45. – No. 3. – P. 903–904.
85. Stewart D. H. The press and political corruption during the federalist administration / D. H. Stewart // *Political Science Quarterly*. – 1952. – Vol. 67. – No. 3. – P. 426–446.
86. Suspect charged with journalist's murder acquitted [Электронный ресурс] // Committee to Protect Journalist. – Режим доступа :
87. <http://cpj.org/2002/05/suspect-charged-with-journalists-murder-acquitted.php>.
88. Sykes G. M. The corruption of authority and rehabilitation / G. M. Sykes // *Social Forces*. – 1956. – Vol. 34. – No. 3. – P. 257–262.
89. Tanzi V. Corruption around the world / V. Tanzi // *IMF Staff Papers*. – 1998. – Vol. 45. – № 4. – P. 559.
90. Tifts J. H. Corruption in American Politics and life / J. H. Tifts // *International Journal of Ethics*. – 1912. – Vol. 22. – No. 4. – P. 485–488.
91. Treisman D. The causes of corruption: A cross-national study / D. Treisman // *Journal of Public Economics*. – 2000. – Vol. 76. – No. 3. – P. 399–457.
92. Trumbull N. Challenges to Western participation in shaping the urban landscape of post-socialist St. Petersburg: The failure of international competitions for Iconic architectural projects / N. Trumbull // *Eurasian Geography and Economics*. – 2010. – Vol. 51. – No. 6. – P. 788–802.
93. United National General Assembly, We the Peoples: Civil Society, the United Nations and Global Governance: Report of the Panel of Eminent Persons on United Nations – Civil Society Relations, A/58/817. – N. Y., 2004. – 11 June.
94. Vanroy E. Theory of corruption / E. Vanroy // *Economic Development and Cultural Change*. – 1970. – Vol. 19. – No. 1. – P. 86–110.
95. Wade R. The system of administrative and political corruption – Canal irrigation in South-India / R. Wade // *Journal of Development Studies*. – 1982. – Vol. 18. – No. 3. – P. 287–328.
96. Ward N. Congress: Corruption and compromise / N. Ward // *Canadian Journal of Economics & Political Science*. – 1952. – Vol. 18. – No. 2. – P. 235–237.
97. Ward N. Electoral corruption and controverted elections / N. Ward // *Canadian Journal of Economics & Political Science*. – 1949. – Vol. 15. – No. 1. – P. 74–86.
98. Wei S. J. How taxing is corruption on international investors? / S. J. Wei // *Review of Economics and Statistics*. – 2000. – Vol. 82. – No. 1. – P. 1–11.
99. Wilson H. H. Congress: Corruption and compromise / Wilson H. H. – New York : Rinehart, 1951. 337 p.

100. Wilson J. Q. Corruption – shame of states / J. Q. Wilson // Public Interest. 1966. No. 2. P. 28–38.
101. Wilson J. Q. Thinking About Crime (Rev. Edition) / Wilson J. Q. – New York : Vintage Books USA, 1992.
102. Практичні заходи боротьби з корупцією : Резолюція VIII Конгресу ООН з попередження злочинності та поведження з правопорушниками (Гавана, 27 серпня–7 вересня 1990 р.) // Міжнародні правові акти та законодавство окремих країн про корупцію / Упоряд. : М. І. Камлик та ін. К. : Школяр, 1999. С. 65–68.
103. Довідковий документ про міжнародну боротьбу з корупцією, підготовлений Секретаріатом ООН, № 169/14. Каїр, 1995. 47 с.
104. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції : міжнародний документ від 31 жовт. 2003 р. (ратифіковано із заявами Законом України від 18 жовт. 2006 р. № 251-V). Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2007. № 49.
105. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7 груд. 1984 р. № 8073-X. Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР). 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.

Інформаційні ресурси

1. О борьбе с коррупцией и протекционизмом : Закон Республики Молдова от 27 июня 1996 г. № 900-XIII (в посл. ред.). URL: <http://www.law-moldova.com/laws/rus/borbe-s%20korruptsiei-ru.txt>
2. Бочарников И. В. Зарубежный опыт противодействия коррупции. URL: <http://www.budgetrf.ru/Publications/Magazines/vestnikSF/2008>.
3. Чепелюк В. Досвід зарубіжних країн у боротьбі з корупцією. URL : <http://uspishnaukraina.com.ua/uk/strategy/69/244.html>.
4. Борьба с коррупцией в Сингапуре: рецепт успеха. URL : http://com1.org.ua/publ/korupcija/zagalne/borba_z_korupcieju_v_singapuri_recept_uspikhu/14-1-0-28.
5. О борьбе с коррупцией и протекционизмом : Закон Республики Молдова от 27 июня 1996 г. № 900-XIII (в посл. ред.). URL: <http://www.law-moldova.com/laws/rus/borbe-s%20korruptsiei-ru.txt>
6. Національна доповідь щодо реалізації засад антикорупційної політики у 2018 році. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/Natsdopovid-2018.pdf>